

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2016-04-07
Besvaras senast
2016-04-21

Till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2015/16:532 Samhalls utveckling

”Samhall sorterar bort de svagare till en osäker tillvaro där de i bästa fall hamnar på kommunens dagligverksamhet.” Så säger Thomas Jansson, förbundsordförande i Fub, Riksförbundet för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning, i en artikel i Svenska Dagbladet den 4 april 2016. Han är inte ensam om oron för vägval och prioriteringar inom Samhall.

Medan det görs ett mycket värdefullt arbete på Samhall, och säkerligen en hel del klokt utvecklingsarbete av ledningen, finns det en del utvecklingstendenser som kräver en större politisk och samhällelig diskussion. Det finns många indikationer på att det som kallas för ”modernisering av verksamheten” i själva verket går ut över det som är och borde vara Samhalls samhällsuppdrag – att ge arbetsmarknadens svagaste en anställning och ett människovärde. En del av de personer som har störst behov av just de insatser som Samhall har skapats för får i dag inte plats.

I nämnda SvD-artikel uttalar arbetsmarknadsministern att hon tar kritiken på stort allvar och aviserar en översyn för att analysera Samhall. Detta är glädjande och efterlängtat. Det är då samtidigt angeläget att problemformuleringen runt Samhall inte blir alltför snäv. Hur stor andel som tillhör grupper med störst problem och hur det går för dessa är en aspekt av Samhalls funktionssätt. Men Samhall befinner sig i ett sammanhang där utvecklingen på hela arbetsmarknaden i allmänhet och arbetsmarknadspolitiken i synnerhet spelar in.

I takt med att arbetsmarknadspolitiken blivit hårdare mot de arbetslösa, inte minst under åren med högerregeringen, är det fler som hamnar i en kombination av besvärlig social och arbetsmarknadsmässig situation. När man i dag ser på statistiken att många arbetslösa samtidigt klassas som funktionshindrade måste man ta höjd för risken att människor inte bara lättare hamnar i arbetslöshet på grund av ett funktionshinder utan i viss mån också att folk ”stämplas” som funktionshindrade för att de har varit arbetslösa under en tid. ”Anställbarhet”, social situation och funktionsvariationer är komplexa fenomen som går in i varandra. Men det är viktigt att samhället har verktyg som stärker människor utifrån den individuella situationen – inte pressar ut personer som har särskilda behov av hjälp i periferin.

För Samhalls del torde då sådant som arbetssätt och företagskultur spela en stor

roll för medarbetare i en redan utsatt position. Konkret finns det problem med att Samhall utvecklas i riktning mot att vara ett bemanningsföretag inom vissa branscher och i samma veva erbjuder färre typer av jobb, vilket gör att verksamheten inte kan bli anpassad för vissa grupper – grupper som kanske har ett alldeles särskilt behov av anpassning och trygghet.

I ett brev som flera fackliga företrädare inom Samhall skickade till bland annat närings- och innovationsminister Mikael Damberg skriver man att ”arbete centraliseras i storstäder och företaget säger ofta nej till olika mindre uppdrag om det inte är städ, fastighet eller liknande” samt att ”man vet inte från dag till dag var man ska befinna sig och vilken uppgift man ska ha, anställda rör sig från en kund till en annan (flera under dagens lopp)”.

I svaret från Regeringskansliet (den 6 november 2015, statssekreterare Eva Lindström) kan man bland annat läsa att ”en ökad affärstillväxt och större intäkter ger bolaget möjlighet att utveckla kvalitén i verksamheten och öka antalet personer som går från utanförskap till ett arbete” och att ”enskilda verksamhetssituationer som tas upp i brevet är operativa frågor, men vi utgår från att bolaget lyssnar på de synpunkter som kommer in”.

Om det är ett sådant perspektiv som kommer att dominera den aviserade översynen av Samhall finns det en uppenbar risk för att den nödvändiga diskussionen om vart Samhall är på väg och hur Samhall ska uppfylla sina samhällseliga mål uteblir.

Jag vill mot bakgrund av detta fråga arbetsmarknadsministern:

1. Avser ministern att i kommande direktiv för översyn av Samhall kritiskt belysa bolagets tilltagande fokusering av verksamheten till bemanning inom servicebranschen?
2. Avser ministern att i någon form involvera medarbetare och fackliga organisationer i analysen av Samhalls utveckling?

.....

Ali Esbati (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Anders Norin